

# Ostatní složky rehabilitace

Mgr. et Mgr. Jan  
Šplouchal

# Pracovní rehabilitace

Je soustavná péče směřující k tomu, aby občané se změněnou pracovní schopností získali, udrželi si nebo znovuzískali vhodné zaměstnání

Prolíná se s rehabilitací pedagogickou

# Psychologická rehabilitace

Nejpříznivější vnitřní pocity postiženého občana ve svém životním prostředí

Systematicky usiluje o psychologickou konsolidaci postiženého

Důležitá i role psychologa

Prostupuje všechny složky rehabilitace

# Pedagogická rehabilitace

Souvislá pedagogická péče směřující k získání maximálně možné kvalifikace zdravotně postižených osob pro život a pro společenské uplatnění v závislosti na druhu a stupni zdravotního postižení, osobních předpokladech pro vzdělání a výchovu a na územních možnostech

# Pedagogika

Společenská věda, která zkoumá podstatu, strukturu a zákonitosti výchovy a vzdělávání jako záměrné, cílevědomé a soustavné činnosti formující osobnost člověka v nejrůznějších sférách života společnosti

Má mnoho dílčích složek (oblastí), pro RHB je důležitá speciální pedagogika

# Speciální pedagogika

Oblast pedagogiky, která se zabývá se edukací se specifickými výchovnými a vzdělávacími potřebami

Zohledňuje tyto potřeby v oblasti fyzické, psychické nebo sociální

Zkoumá pracovní a společenské možnosti těchto osob, usiluje o jejich integraci do společnosti a sleduje komplexní rozvoj jejich osobnosti

Speciální pedagogika se dělí do následujících podoborů:

- Etopedie
- Psychopedie
- Somatopedie
- Logopedie
- Surdopedie
- Oftalmopedie

# Podobory speciální pedagogiky

## **Etopedie**

Edukace a reedukace (převýchova) sociálně nepřizpůsobené, obtížně vychovatelné nebo jinak sociálně narušené mládeže (např. mravně narušené mládeže)

## **Psychopedie**

Edukace osob mentálně retardovaných

## **Somatopedie**

Edukace osob tělesně postižených či znevýhodněných (např. dlouhodobě nemocných) spadá sem i edukace osob s mírně odlišným duševním vývojem od normy, tzn. např. osob s lehkou mozkovou dysfunkcí (LMD či ADHD) nebo osob se specifickými poruchami učení

# Podobory speciální pedagogiky

## **Logopedie**

Zabývá se korekcí nebo odstraňováním poruch řeči (kóktavost, vady ve výslovnosti aj.)

## **Surdopedie**

Edukace osob s různými vadami sluchu (částečná nebo úplná hluchota)

## **Oftalmopedie (= tyflopédie)**

Edukace osob se zrakovým postižením (částečná slabozrakost, slepota aj.)



**Mezinárodní  
klasifikace funkční  
schopnosti,  
disability a zdraví  
(MKF)**

# MKF

V roce 1980 byli definovány nové pojmy v rámci MKF

- **Impairment** – porucha na úrovni orgánu či tělesného systému
- **Disabilita** – postižení – funkční změna na úrovni celého jedince a omezující ho v některé činnosti
- **Handicap** – znevýhodnění – projekce do celospolečenské roviny, znevýhodnění pro zdravotní poruchu nebo postižení

# MKPDH

V roce 2001 bylo doporučeno k mezinárodnímu používání rozšířit definici MKF tak, aby dokázala definovat – vyjádřit, utřídit, klasifikovat následky onemocnění a úrazů –  
**Mezinárodní klasifikace poruch, disability a handicapu – MKPDH**

Nová klasifikace hodnotí pozitivní aspekt zdraví – které orgány a funkce nemá jedinec poškozeny

Byly navrženy nové hlavní pojmy klasifikace, pro vybrané následující skupiny se používá výrazu domény



# MKPDH

Nové hlavní pojmy:

- Tělesné funkce
- Tělesné struktury (odchylka nebo ztráta funkce či struktury)
- Aktivity (úkon nebo činnost, kterou člověk provádí)
- Participace (zapojení do životní situace)
- Faktor prostředí (působí facilitačně nebo nepříznivě bariérovým působením)

# MKPDH

Domény pro tělesné funkce:

- Mentální funkce
- Senzorické funkce včetně bolestí
- Funkce hlasu a řeči
- Funkce kardiovaskulární, hematologické
- Funkce zažívacího, metabolického a endokrinního systému
- Funkce genitourinálního a reprodukčního systému
- Funkce vztahující se k pohybu a neuromuskulární
- Funkce pokožky

# MKPDH

Domény pro tělesné struktury:

- ▶ Struktury nervového systému
- ▶ Oko, ucho a příslušné struktury
- ▶ Struktury vztahující se k hlasu a řeči
- ▶ Struktury imunitního, kardiovaskulárního a respiračního systému
- ▶ Struktury vztahující se k zažívání, metabolismu a endokrinnímu systému
- ▶ Struktury vztahující se k genitourinálnímu a reprodukčnímu systému
- ▶ Struktury vztahující se k pohybu
- ▶ Kůže a k ní se vztahující struktury

# MKPDH

Domény pro aktivizaci a participaci:

- ▶ Učení a uplatnění vědomostí
- ▶ Všeobecné úkoly a požadavky (provede úkol sám, ve skupině, vlastní aktivita...)
- ▶ Komunikace
- ▶ Pohyblivost
- ▶ Péče o sebe
- ▶ Život v bytě
- ▶ Mezilidské jednání a vztahy (rodina, cizí lidé, ...)
- ▶ Hlavní oblasti života (výchova, školení, povolání, ...)
- ▶ Komunikace sociální a civilní život (život mimo rodinu, rekreace, politický život, ...)



# MKPDH

Domény pro faktory prostředí:

- ▶ Produkty a technologie
- ▶ Přírodní prostředí a člověkem vytvořené změny v prostředí
- ▶ Podpory a vztahy (citová, fyzická podpora, vztah k osobě v domě, ...)
- ▶ Postoje (členů rodiny, autority, společnosti, ...)
- ▶ Služby, systémy a principy řízení



# MKPDH

Testuje se ve všech doménách stejným způsobem kvalifikátorů, které vyjadřují omezení v procentech:

- 0 – žádný problém – 0-4%
- 1 – lehký problém – 5-24%
- 2 – mírný problém – 25-49%
- 3 – těžký problém – 50-95%
- 4 – úplný problém – 96-100%

U mnoha aktivit není stanovena hodnota limitu, ale vychází se z průměru dané populace



# MKPDH

Klasifikace neklasifikuje osobu, ale situaci ve které se osoba nachází

Vyjadřuje limitaci v jednotlivých doménách v procentech a je zvláště pro rehabilitaci prostředkem jak je lze příznivě ovlivnit

Pro posudkovou činnost je důležitou pomocí, jak neovlivnitelné poruchy finančně a společensky kompenzovat



# Mezinárodní klasifikace nemocí

# Mezinárodní klasifikace nemocí

**Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN)** je systém klasifikace onemocnění, příznaků, příčin onemocnění a dalších termínů z oblasti medicíny

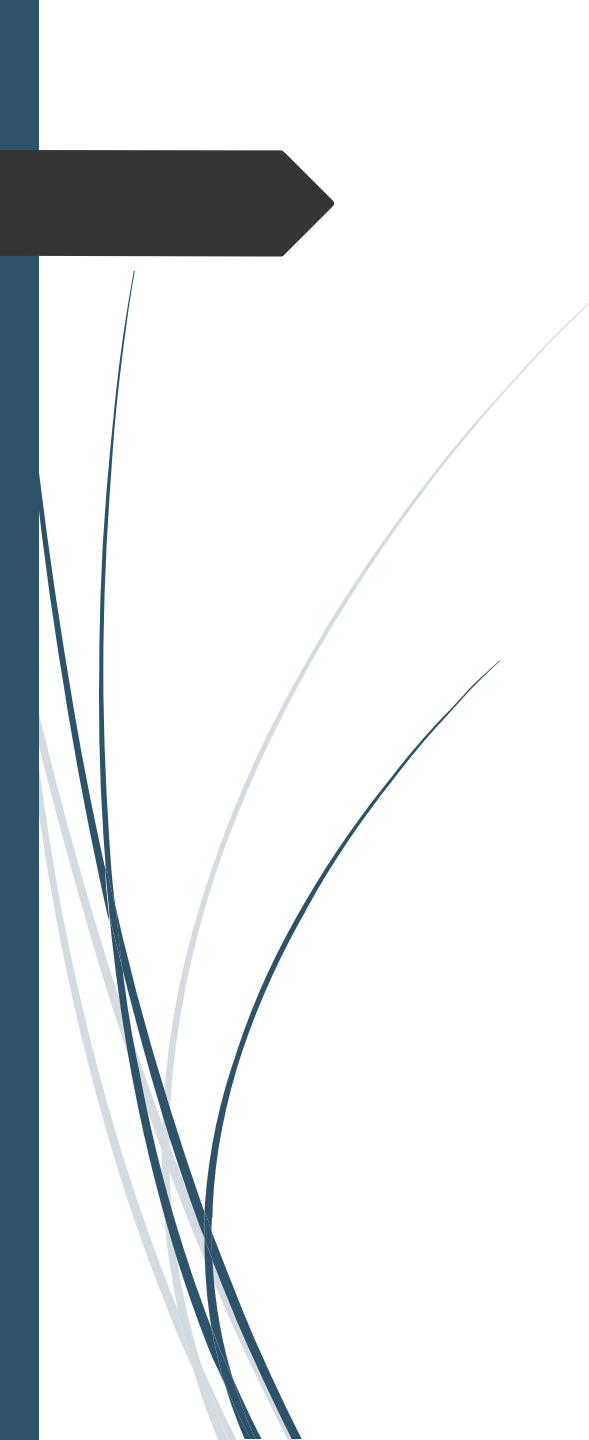
Plným názvem – Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů = International Classification of Diseases (ICD)

# Mezinárodní klasifikace nemocí

- Původně se jednalo o Mezinárodní seznam příčin smrti (přijat na kongresu Mezinárodního statistického institutu v roce 1893)
- Potřeby úprav na základě pokroků lékařské vědy byly řešeny postupnými revizemi, které přicházely přibližně každých deset let (decenální revize)
- Od roku 1948 (6. revize) převzala dohled nad správou a vývojem MKN Světová zdravotnická organizace (WHO)
- Od roku 1994 je používána aktuální 10. revize Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN-10) s pravidelnými ročními (minor) a tříletými (major) korekcemi

# Mezinárodní klasifikace nemocí

- MKN-10 obsahuje 22 kapitol s hierarchickým členěním až k třímístným kódům, které určují jednotlivá onemocnění (či jiné termíny), čtvrté místo kódu termín blíže definuje
- V některých případech lze použít i páté místo kódu (např. u „M“ = Nemoci svalové a kosterní soustavy, kde blíže určuje lokalizaci postižení)
- 18. 6. 2018 vydala Světová zdravotnická organizace (WHO) 11. revizi
- Tzn. ICD-11 (= MKN-11)
- Na implementaci se členské státy zatím připravují
- Plné využívání se plánuje od 1. ledna 2022



I	A00–B99	Některé infekční a parazitární nemoci
II	C00–D48	Novotvary
III	D50–D89	Nemoci krve, krevtovorných orgánů a některé poruchy týkající se mechanismu imunity
IV	E00–E90	Nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek
V	F00–F99	poruchy duševní a poruchy chování
VI	G00–G99	Nemoci nervové soustavy
VII	H00–H59	Nemoci oka a očních adnex
VIII	H60–H95	Nemoci ucha a bradavkového výběžku
IX	I00–I99	Nemoci oběhové soustavy
X	J00–J99	Nemoci dýchací soustavy
XI	K00–K93	Nemoci trávicí soustavy
XII	L00–L99	Nemoci kůže a podkožního vaziva
XIII	M00–M99	Nemoci svalové a kosterní soustavy a pojivové tkáně
XIV	N00–N99	Nemoci močové a pohlavní soustavy
XV	O00–O99	Těhotenství, porod a šestinedělí
XVI	P00–P96	Některé stavy vzniklé v perinatálním období
XVII	Q00–Q99	Vrozené vady, deformace a chromozomální abnormality
XVIII	R00–R99	Příznaky, znaky a abnormální klinické a laboratorní nálezy nezařazené jinde
XIX	S00–T98	Poranění, otravy a některé jiné následky vnějších příčin
XX	V01–Y98	Vnější příčiny nemocnosti a úmrtí



Proti narození a smrti nemáš léku.  
V mezidobí zachovej radost!

- George Santayana -